

У НУМАРЫ:

ФЕСТИВАЛЬ КАЛЯДНЫХ ЯЛІНАК

...Зялёныя дрэўцы аднолькавай вышыні ўсталявалі ў залах музея арганізатары імпрэзы, а ўжо аздабленне кожны прынёс сваё. Беларусы ўпрыгожылі сваю ялінку саламянымі цацкамі. Майстэрства іх вырабу звяртала на сябе ўвагу многіх прысутных...

Працяг на стар. 2

ФЭСТ БЕЛАРУСКАЙ ПЕСНІ

...Фэст адбыўся 20 снежня ў Караляўцы. Арганізатарам яго выступіла Калінінградская рэгіянальная грамадская арганізацыя "Беларускае культурнае таварыства". Удзел у імпрэзе прынялі бадай усе мастацкія калектывы вобласці і абласнога цэнтра...

Працяг на стар. 3

БЕЛАРУСКАЯ ПРАВІНЦЫЯ БОЛЬШ НАЦЫЯНАЛЬНАЯ ЗА СТАЛІЦУ

Наш эксперт падкрэслівае, што ўсталяваныя ў Беларусі помнікі ў асноўным ушаноўваюць асоб "аддаленай" гісторыі, а не тых людзей з першага шэрагу - змагароў з прыгнётам і заснавальнікаў БНР, хто вярнуў беларусам статус "народа дзяржаўнага"...

Працяг на стар. 4

НОВЫЯ ВЫДАННІ "БАЦЬКАЎШЧЫНЫ"

Працяг на стар. 6

АЛЬМАНАХ "БЕЛАРУС-2009"

Пачалася падрыхтоўка наступнага нумару альманаху "Беларус", друк якога запланаваны на жнівень 2009 года.

Працяг на стар. 8

"БЕЛАРУСКІЯ КАЛЯДЫ" Ў ПРЫБАЙКАЛЛІ

Рэгіянальнае грамадская арганізацыя "Іркуцкае таварыства беларускай культуры імя Яна Чэрскага" (ІТБК) з моманту свайго стварэння паставіла перад сабой адну з галоўных задач - гэта адраджэнне, захаванне і развіццё беларускіх нацыянальных абрадаў, традыцый, звычак і рамёстваў. І вось ужо 13 год запар беларусы Прыбайкалля праводзяць "Каляды" па старажытнаславянскіх традыцыях. 7 студзеня ў ДOME Актора сябры таварыства запрасілі ўсіх жадаючых прыняць удзел у калядаванні, і такіх ахвотных знайшлося вельмі шмат. Сярод запрошаных быў і лідар гурта "Стары Ольса" Зміцер Сасноўскі, які выканаў сярэднявечную беларускую музыку. Пра ўражанні аб паездцы ён распавёў інфармацыйнаму цэнтру "Бацькаўшчыны".

"Першае ўражанне, якое зрабіла на мяне таварыства, - ІТБК вядомае ў горадзе. А таксама ўразіла, што ўсе нацыянальныя таварыствы горада вельмі моцна паміж сабой сябруюць і наведваюць святы, якія ладзяцца іншымі. Так, на Калядах акрамя беларусаў прысутнічалі і літоўцы, і палякі, і татары. Шырокая дзейнасць Таварыства прызнана і на дзяржаўным узроўні ў выглядзе падтрымкі асобных дэпутатаў. Каляды мелі некалькі блокаў: вітанне старажылаў іркуцкай вобласці беларускага паходжання, танцавальны блок пад дуду,

Беларуская калядная выцінанка

беларускія Каляды і дыскатэка. У апошняй, танцавальнай, частцы пад беларускую дуду адбылося развучванне беларускіх традыцыйных танцаў. Яе можна нават назваць фальклорнай дыскатэкай. Увогуле Таварыства займаецца вяртаннем беларускіх традыцый, і гэта ў іх вельмі ўдала атрымліваецца. Так, у музеі знаходзяцца двое кроснаў, якія не толькі выстаўляюцца на паказ наведвальнікам, але на іх па замовы вырабляюць тканіну на розныя святы, напрыклад, на вяселле, замаўляюць рушнікі іркуцкія беларусы".

"Каляды ў нас заўсёды захоўваюць абрадавую частку, але кожны год спрабуем уносіць свае асаблівасці. У гэтым годзе для нас асаблівасцю быў прыезд З. Сасноўскага і танцы пад дуду, бо ў Іркуцку няма свайго дудары, і гэта нам яшчэ трэба будзе засвоіць. Наступным вялікім святам, якое мы будзем праводзіць у Іркуцку, будзе "Гуканне вясны", - кажа старшыня ІТБК Алег Рудакоў.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"*

СІДНЭЙ (АЎСТРАЛІЯ)

Турнэ беларускага незалежнага “Свабоднага тэатра” распачалося 6 студзеня па Аўстраліі. Плануецца больш за 20 паказаў, сярод паста- новак – “Быць Гаральдам Пінтэ- рам”, прысвечаная славутаму драма- тургу, што пайшоў у іншы свет пры канцы 2008-га.

Паводле “Радзё Рацыя”

ВАШЫНГТОН (ЗША)

Акцыя салідарнасці адбылася ў Вашынгтоне нягледзячы на моцны дождж 16 снежня 2008 г. Як заўсёды акцыя праходзіла насупраць амба- сады Беларусі. Яна праводзілася беларусамі, якія жывуць у ЗША і якім не абьякавыя палітзьяволе- нныя, зніклыя апазіцыянеры і тыя, хто змагаецца за свабоду і дэмакратыю Беларусі. У акцыі прынялі ўдзел арганізацыя “Погляд”, фонд “Мы памятаем”, студэнты з Беларусі, прадстаўнікі беларускай дыяспары ў Амерыцы. Да мерапрыемства далучыліся і беларусы, якія жывуць у суседніх штатах: іх не спыніла тое, што да месца правядзення акцыі трэба было дабірацца некалькі гадзін. Былі запалены свечкі. Удзельнікі акцыі трымалі плакаты з партрэтамі Юрыя Захаранкі, Віктара Ганчара, Анатоля Красоўскага, Дзмітрыя Завадскага і подпісам “Зніклыя і забітыя ў Беларусі”, а таксама расцяжкі з лозунгамі “Спыніць апошнюю дыктатуру ў Еўропе!”, “Прасігналь у падтрымку дэмакратыі ў Беларусі!” і іншыя.

Паводле сайта “Мы памятаем”

НЬЮ-ЁРК (ЗША)

Адкрыццё выставы Алеся Шатэрніка “Сонцакрыж” адбылося

18 студзеня ў “Беларускім музеі”. На адкрыцці выставы аўтар акрамя твораў выяўленчага мастацтва прэзентаваў выдадзеную ў Мінску кнігу-альбом “Сонцакрыж”. Альбом складаецца з трох частак – “Форма”, “Колер”, “Слова”. Як заўважае аўтар, “жывапіс – гэта двухмерная прастора, скульптура – трохмерная, а паэтычнае Слова выходзіць па-за межы гэтых прастораў і набліжаецца да чацвёртага вымярэння – Боскага Слова – “Напачатку было Слова...”

“Сонцакрыж” – паэма, напісаная А. Шатэрнікам яшчэ ў 2002 г.

На выставе ў “Беларускім музеі” ў Брукліне экспануецца бронзавая скульптурная выява Святой Еўфрасініі Полацкай. Першы варыянт зроблены ў 1994 г. і быў перададзены Білу Клінтану падчас яго візіту ў Беларусь. Тады прэзідэнт ЗША наведваў Курапаты, дзе адбылася яго сустрэча з апазіцыйным лідэрам Зянонам Пазняком. (У тым жа 1994 г. А. Шатэрнік атрымаў ліст з Белага Дому, у якім была выказаная падзяка і павага да дэмакратычнай супольнасці Беларусі.)

Экспазіцыя складаецца з 35 алейных палотен. Гэта ў асноўным краявіды роднай Бацькаўшчыны, архітэктура храмаў Беларусі, а таксама “амерыканскія” ды “італьянскія” кампазіцыйныя алей- нныя палотны. Таксама ў экспазіцыю ўваходзяць і скульптуры, зробленыя А.Шатэрнікам у розныя часы.

Паводле “Беларускага музея”

На працягу апошніх трох гадоў, у 150-гадовым будынку ў Брукліне, дзе месціцца Сабор Св. Кірылы Тураўскага, адбыўся вялікі рамонт, што значна пераўзышоў усе папярэднія старанні за апошніх 50 гадоў. Праца такога маштабу сталася магчымай, калі ў парафіі

знайшліся спецыялісты па розных галінах будаўніцтва, якія ў дадатак да сваёй ахвярнай працы, мелі веды, каб выканаць заданне і знайсці адпаведную дапамогу, калі было патрэбна. Адрамантавана было шмат чаго: усталявана восем новых двухпавярховых вакон, адрамантавана падлога, электрыка, сцены, перароблены лаўкі, перамалёваны іканастас, а таксама зроблена копія Ефрасінеўскага Крыжа 700-гадовага дрэва.

Усім тым, хто браў удзел у аднаўленні і рамонтце будынку Прыходу Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне, выказваецца вялікая падзяка. З больш падрабязнай інфармацыяй аб зробленай працы можна пазнаёміцца на сайце Беларускай праваслаўнай аўтакефальнай царквы www.belaos.org

Паводле БАПЦ

НЬЮ-БРАНЎІК (ЗША)

Дваццаты раз у Музеі амерыканска-мадзярскай фундацыі ў Нью-Бранўіку праводзіўся фестываль калядных ялінак. 7 снежня на яго ўрачыстае адкрыццё завіталі прадстаўнікі розных этнічных супольнасцяў, якія суладна жывуць у гэтым штаце. На таблічках пад ялінкамі пазначана: Амерыка, Беларусь, Мадзяршчына, Данія, Ірландыя, Італія, Латвія, Лацінская Амерыка, Польшча, Украіна, Фінляндыя, Харватыя, Шатландыя, Швецыя, Эстонія, Японія.

Зялёныя дрэўцы аднолькавай вышыні ўсталявалі ў залах музея арганізатары імпрэзы, а ўжо аздабленне кожны прынёс сваё. Беларусы ўпрыгожылі сваю ялінку саламянымі цацкамі. Майстэрства іх вырабу звяртала на сябе ўвагу многіх прысутных. У суседзяў-украінцаў дамінавалі мініяцюрныя вышытыя ручнікі-набожнікі, у латышоў – ваўняныя рукавічкі і тканяны паясы, у італьянцаў – гронкі вінаграду, амерыканская ялінка была прысвечана гісторыі краіны, таму лялькі мелі вопратку ў стылі першых пасяленцаў-еўрапейцаў або вайсковыя мундзіры, барабаны суседнічалі з папяровымі гірляндамі-ланцугамі. Цікава, што саломку як матэрыял для творчасці скарысталі таксама эстонцы і шведы. Першыя акцэнтавалі ўвагу на каласах – сонечных промнях, другія паставілі пад ялінкай магутнага саламянага алена.

На адкрыцці гучалі прамовы,

А. Шатэрнік пасля выставы раздае аўтографы наведвальнікам (Нью-Ёрк)

адбыўся аматарскі канцэрт – пераважала народная музыка і традыцыйныя калядныя спевы; былі таксама салодкія пачастункі. Адначасова адкрылася выстава марака, прысвечаных Калядам і Новаму году. Беларусы і там засведчылі сваю прысутнасць. У каталогу падрабязна распавядаецца пра традыцыйную куццю, кісель, ламанцы... Запачаткавала калісыці ўдзел у гэтым фестывалі ялінак спадарыня Галіна Русак. У апошнія гады сувязь з Фундацыяй трымае Серж Трыгубовіч. Сёлета яму дапамагала “вытрымаць стыль” спадарыня Надзя Запруднік.

Паводле газеты “Беларус”

ВІЛЬНЯ (ЛІТВА)

У Вільні 27 снежня ў Таварыстве беларускай культуры ў Літве ў чарговы раз сустрэліся беларусы, каб адзначыць Каляды і Новы год. Галоўнай падзеяй была прэзентацыя ўжо вядомага ў Беларусі і свеце дакументальнага фільма Уладзіміра Коласа пра грамадскую актывістку Аду Райчонак “Галерэя Ады” з удзелам самой гераіні. А. Райчонак стала стваральніцай чатырох музеяў – гэта вялізны ўклад у захаванне спадчыны ў рэгіёне. Яна даўно займаецца грамадскай дзейнасцю, апошнія 15 гадоў праводзіць мастацкія пленэры. Адзін з такіх пленэраў 2007 г. і пакладзены ў аснову сюжэту стужкі. Тут аўтар вельмі ўдала спалучае дзве лініі: жыццё сялян, іх побыт і жыццё творчай інтэлігенцыі. Яны цягам гадзіны вядуць сваё супольнае суіснаванне, паказваюць найбольш вострыя праблемы сённяшняй беларускай глыбінкі і яе насельнікаў, іх канфлікт са светам культуры, мастацтва (іншага, чужога ім светапогляду). І гераіня фільма спрабуе прымірыць гэтыя дзве лініі, хоча, каб вёска вырвалася са свайго прымітыўнага існавання і адчула, што свет не замыкаецца мястэчкам, каровамі, свіннямі, а ёсць яшчэ іншае – галерэя Ады, свет мастацтва і прыгожага, які ўказвае чалавеку на яго годнасць і вялікасць паклікання на гэтай зямлі, што будзёнае і шэрае можа быць прыгожым.

Перад прэзентацыяй адбыўся пазачарговы сход ТБК, дзе разглядалі арганізацыйныя пытанні адносна стварэння беларускага культурнага цэнтру Якуба Коласа ў Вільні. У госці быў запрошаны ўкраінскі ансамбль “Світлиця”, які павіншаваў беларусаў са святамі і праспяваў калядкі на ўкраінскай

Сябры “Беларускага культурнага таварыства” з гуртом “Палац” (Калінінград, Расія)

мове. Вельмі прыемна, што ў Таварыства ўсталёўваюцца з гэтым ансамблем цёплыя адносіны. Гэта ўжо не першае выступленне ў ТБК; яны выступалі і на святочным канцэрце, прысвечаным 90-годдзю абвяшчэння БНР у Вільні.

Паводле газеты “Беларус”

ГААГА (НІДЭРЛАНДЫ)

Дзень салідарнасці з роднымі і блізкімі гвалтоўна зніклых беларусаў, з усімі ахвярамі рэжыму ў Беларусі адбыўся 16 студзеня ў Гаазе па ініцыятыве арганізацыі “Мы памятаем”. Мірная дэманстрацыя салідарнасці традыцыйна прайшла ля будынку беларускай амбасады. Яе ўдзельнікі трымалі ў руках расцяжкі і партрэты Юрыя Захаранка, Віктара Ганчара, Анатоля Красоўскага, Дзмітрыя Завадскага з подпісам “Гвалтоўна зніклія ў Беларусі” і бел-чырвона-белы сцяг. Да акцыі далучыліся студэнты з Зімбаввэ, якія навучаюцца ў нідэрландскіх ВНУ.

Паводле “Мы памятаем”

КАЛІНІНГРАД (РАСІЯ)

Фэст беларускай песні адбыўся 20 снежня ў Караліўцы. Арганізатарам яго выступіла Калінінградская рэгіянальная грамадская арганізацыя “Беларускае культурнае таварыства”. Удзел у імпрэзе прынялі бадай усе мастацкія калектывы вобласці і абласнога цэнтру. Не засталася ў баку і калінінградскае Міністэрства

культуры, якое адзначыла ансамбль нашага таварыства “Тутэйшыя музыкі” ганаровай граматай за развіццё музычнай культуры. У другім аддзяленні праграмы выступіў славуты гурт “Палац” з Беларусі, які мы прымалі ўжо трэці раз. Прыемнай навіной сталася прысутнасць на фэсце кіраўніка аддзялення амбасады Рэспублікі Беларусь у Калінінградзе сп. Яўгена Цімохіна, бо ягоны папярэднік на гэтай пасадзе сп. Заламай не толькі адмаўляўся прымаць удзел, але і рабіў перашкоды па правядзенні масавых мерапрыемстваў.

Паспяхова завяршэнны фэст стаўся ўдалым завяршэннем года, абвешчанага годам Дзяржаўнасці Беларусі.

Ігар Шаховіч

МАСКВА (РАСІЯ)

Беларускі музычны freak-авангард прайшоў 8-14 студзеня ў Маскве. 8 і 11 студзеня выступіў Port-Mone (акустычны эмбіент, Мінск); 9 студзеня “Касіяпея” (касмічны сінт-поп, Мінск), 14 студзеня – “нОсОрОтОв” (бард-кор, Мінск).

Паводле “Беларускай Масквы”

ЯРАСЛАЎЛЬ (РАСІЯ)

Дзесяцігоддзе расійска-беларускай рэгіянальнай грамадскай арганізацыі “Сяброўства” адзначылі ў Яраслаўлі. Мерапрыемствы з нагоды гэтай падзеі пачыналіся ў яраслаўскім музеі М. Багдановіча

Працяг на стар. 7

Беларуская правінцыя больш нацыянальная за сталіцу

Паводле газеты "Свабода"

Помнік Усяславу Чарадзею
(Полацк)

Напрыканцы мінулага года ў Беларусі адбыліся дзве сімптаматычныя падзеі. Навагрудскія ўлады абвясцілі, што ў 2009 г. у колішняй сталіцы Вялікага Княства Літоўскага з'явіцца конны помнік заснавальніку і першаму вялікаму князю ВКЛ Міндоўгу. У той жа час Міністэрства культуры адрынула прапанову грамадскасці пазбавіць помнік Леніну на плошчы Незалежнасці ў Мінску статуса гісторыка-культурнай каштоўнасці. Правінцыйны патрыятызм і сталічны посткаланіялізм – два абліччы сучаснай Беларусі.

Мінск не месца для нашых герояў

Ва ўсім свеце сталіцы з'яўляюцца сімвалам дзяржаўнасці, увабленнем слаўнай гісторыі народа і яго нацыянальнай ідэі. У сталіцы найперш імкнучца турысты, якія фарміруюць уласнае ўражанне пра краіну. Неад'емны складнік любога горада – помнікі і пастаменты знакавым асобам. І калі ў шараговых гарадах на вуліцах знерухомелі, як правіла, мясцовыя знакамітасці, то сталіцы справядліва ўяўляюць сабой пантэон нацыянальных герояў. Так ёсць у любой нармальнай краіне, але не ў нас. Мінск з яго цыклапічнымі помнікамі леніным-калініным-дзяржынскім быў і застаецца апалагетам савецкасці, а не сімвалам

незалежнасці, пра якую так многа кажуць Лукашэнка і К.

Мы ўжо 17 гадоў жывём у незалежнай краіне, але чамусьці помнікі нацыянальнаму герою Беларусі, Польшчы і ЗША літвіну Тадэвушу Касцюшку можна ўбачыць у трох польскіх і шасці амерыканскіх гарадах, а вось у Мінску – толькі на тэрыторыі амбасады ЗША.

Помнік Саф'іі Слуцкай (Слуцк)

Велічны бюст аўтару першай беларускай оперы Станіславу Манюшку стаіць у цэнтры Вільні, а не на радзіме кампазітара ў Мінску, а выбітнаму географу і геалагу Ігнату Дамейку – у чылійскім Санц'яга. Няма ў нашай сталіцы ні бронзава-гранітнага Кастуся Каліноўскага, ні стваральнікаў праекта "Беларусь" Францішка Багушэвіча ды братоў Луцкевічаў, ні нацыянал-камуністаў Аляксандра Чарвякова і Язэпа Адамовіча. Ні нават Пятра Машэрава. За апошнія гады выключэннем з'яўляецца хіба што помнікі Адаму Міцкевічу на Нямізе і Францішку Скарыну каля Нацыянальнай бібліятэкі. Затое гэтым часам у сталіцы РБ паўсталі новыя помнікі крываваму Феліксу і савецкаму маршалу Жукаву...

Філософ Валянцін Акудовіч не бачыць у гэтым нічога дзіўнага. "Наша цяперашняя ўлада –

абсалютна дэнацыяналізаваная. Гэтыя людзі прыйшлі з былога камуністычна-камсамольскага дыскурсу, а таму будуць незалежную краіну, абапіраючыся не на нацыянальны складнік, а на геапалітычны. З гэтай прычыны нашы нацыянальныя светачы для іх – чужыя героі, якія не тычацца краіны, якую яны будуць", – кажа сп. Валянцін.

Беларусь адраджаецца ў правінцыі

Апроч нядаўніх Міцкевіча і Скарыны Мінск можа пахваліцца хіба яшчэ помнікам мастаку адраджэння Язэпу Драздовічу і схаваным ад шырокіх мас у панадворку БДУ секстэтам асветнікаў (Еўфрасіння Полацкая, Кірыла Тураўскі, Мікола Гусоўскі,

Помнік Напалеону Ордзе (Іванава)

Францыск Скарына, Сымон Будны і Васіль Цяпінскі). І усё! Пакуль сталіца плыве ў п'янім савецкім тумане, сапраўдная беларушчына адраджаецца ў рэгіёнах.

У Полацку ўзведзены помнікі Усяславу Чарадзею, Еўфрасінні Полацкай і Сімяону Полацкаму, у Нясвіжы – Сымону Буднаму, у Наваградку – Адаму Міцкевічу, у Бабруйску – Вінцэнту Дуніну-

БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР ПАМЯТНЫХ ДАТ НА ЛЮТЫ 2009 ГОДА

2 лютага – 125 год таму, у 1884-м нарадзіўся Яўген Аляксееў (1884–1972), аграном-раслінавод, акадэмік АН Беларусі.

2 лютага – каталікі святкуюць Грамніцы, або Стрэчанне – дзень, калі зіма сустракаецца з летам.

2 лютага – 515 год таму, у 1494-м нарадзілася Бона Сфорца, каралева польская і вялікая княгіня літоўская, другая жонка Жыгімонта I Старога.

6 лютага – 95 год таму, у 1914-м нарадзіўся Аркадзь Куляшоў (1914–1978), народны паэт Беларусі, заслужаны работнік культуры Украіны.

15 лютага – 105 год таму, у 1904-м нарадзілася Ларыса Александроўская (1904–1980), беларуская спявачка, рэжысёр, грамадскі дзеяч, народная артыстка СССР.

9 лютага – у каталіцкім календары – Пятро. “Калі на Пятра цёпла – зіма працягнецца да Вялікадня”.

10 лютага – згодна з каталіцкім календаром, адзначаецца Казімір. Яго імя, зарыфмаванае ў народнай прыкмеце з адпаведным станам прыроды, нібы падводзіла рысу пад панаваннем зімы: “На Казіміра зіма ўмерла”. “Казімір дровы сячэць, у клады кладзец”, – спявалася ў песні.

12 лютага – у Беларусі традыцыйна адзначаецца Дзень трох святароў: Васіля Вялікага, Рьгора Багаслова і Яна Залагавуста.

14 лютага – 20 год таму, у 1989-м памёр Вінцэнт Жук-Грышкевіч (1903–1989), грамадска-палітычны дзеяч, настаўнік, старшыня Рады БНР (1971–1982).

24 лютага – праз тры тыдні і адзін дзень пасля Грамніц значыўся прысвятак Паўраценне, або Абратанне (ад царкоўнага “Обретение” – знаходжанне галавы Іаана Хрысціцеля). Асабліва шанавалі яго пчаляры. Яны заглядвалі ў вулі і калі знаходзілі (“обретали”) пчол жывымі, то ўжо не сумняваліся ў паспяховай іх перазімоўцы. На Валожыншчыне слова “паўраценне” тлумачылі тым, што мядзведзь у бярозе ў гэты дзень паварочваецца на другі бок. “Янавай галавы баіцца зіма” – г. зн. цяпло ўсё больш упэўнена сыходзіць на зямлю.

28 лютага – у Беларусі трады-

Помнік Рагнедзе і Ізяславу (Заслаўе)

Марцінкевічу, у Слуцку – Сафії Слуцкай, у Заслаўі – Рагнедзе і Ізяславу, у вёсцы Мурагі на Віцебшчыне – Яну Баршчэўскаму, у Іванаве на Брэстчыне – Напалеону Ордзе, у Маладзечне – Міхалу Клеафасу Агінскаму, у Рэчыцы – Мітрафану Доўнар-Запольскаму, у Віцебску – Марку Шагалу, у Смілавічах – Хаіму Суціну, у Свіслачы – Рамуальду Траўгуту...

“З аднаго боку, нашы рэгіянальныя кіраўнікі вельмі слабыя і несамастойныя, каб супрацьстаяць палітыцы цэнтра, – разважае В. Акудовіч. – З іншага, тут, магчыма, адыгрывае ролю мясцовы патрыятызм. Кожны хоча кіраваць вобласцю, раёнам, горадам (нават самым маленькім), які мае слаўную гісторыю. Да таго ж у правінцыі няшмат шляхоў, каб вылучыцца з агульнага шэрага. Таму разумныя кіраўнікі імкнуцца ўвекавечыць слаўных асоб. Натуральна, калі гістарычныя персанажы адкрыта не супярэчаць “генеральнай лініі партыі”.

Гэтую думку працягвае пісьменнік і гісторык Уладзімір Арлоў. “Цяперашняя ўлада ўжо гатовая ставіць помнікі Усяславу Чарадзею, Еўфрасініі Полацкай, з непрыстойным рыпам – Скарыну, – распавёў у інтэрв’ю “Тут і Цяпер” аўтар своеасаблівай энцыклапедыі нацыянальных герояў “Імёны Свабоды”. – Існаванне

незалежнай Беларусі робіць неабходным стварэнне яе гістарычнага пашпарта, які з’яўляецца часткай дзяржаўных механізмаў. Эвалюцыя ў галовах дзяржаўных мужоў адбываецца. Праўда, пакуль не ўсе прадстаўнікі “незалежнага” чынавенства саспелі да гэтага, і дзеяннямі многіх па-ранейшаму кіруе посткаланіяльная свядомасць. Менавіта гэтым можна патлумачыць з’яўленне бязглуздых помнікаў бульбе ці гурку”.

Наш эксперт падкрэслівае, што ўсталяванне ў Беларусі помнікі ў асноўным ушаноўваюць асоб “аддаленай” гісторыі, а не тых людзей з першага шэрагу – змагароў з прыгнётам і заснавальнікаў БНР, хто вярнуў беларусам статус “народа дзяржаўнага”.

“15 гадоў таму, працуючы над “Таямніцамі полацкай гісторыі”, я выказаў спадзеў, што некалі студэнты Полацкага ўніверсітэта працягнуць традыцыі колішняй Полацкай езуіцкай акадэміі і пераедуць у старажытныя муры, дзе вучыліся і працавалі іх славутыя папярэднікі. Але я і падумаць не мог, што гэта адбудзецца так хутка! Сёння я лічу суцэльнай тэндэнцыяй аднаўленне ратуш (у Мінску, Магілёве, Шклове) як сімвалаў нашай еўрапейскасці. Працэс пайшоў, а значыць рана ці позна ўсё стане на свае месцы”, – адзначаў Ул. Арлоў.

Помнік Марку Шагалу (Віцебск)

НОВЫЯ ВYДАННІ

“Бацькаўшчыны”

Чытанка для дзіцячага садка / уклад. : Вінцук Вячорка, Пётра Садоўскі; мал. Наталлі Гарбуновой. – Мінск : Медисонт, 2008. – 372 с. : іл.

Па замове “Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына” выйшла з друку ўнікальная кніжка для дашкольнага ўзросту “Чытанка для дзіцячага садка”. Унікальнасць яе заключаецца ў тым, што гэта першая чытанка, якая выдаецца ў незалежнай Беларусі. Яшчэ ў 1990 г. была выдадзена чытанка для дзіцячых садкоў, але для беларускамоўных садкоў прапанаваны былі тэксты на абедзвюх мовах, дзе рускіх тэкстаў было больш, чым беларускіх, а творы пісьменнікаў іншых народаў рэкамендавалася чытаць у рускім перакладзе. У выданні 2008 г. “Чытанка” поўнасьцю беларускамоўная. Акрамя твораў беларускіх пісьменнікаў, у перакладзе пададзены творы Карнея Чукоўскага, Агніі Барто, Мікалая Носава, Самуіла Маршака і іншых. У “Чытанцы” захаваны падзел па ўзроставых катэгорыях, што даволі зручна для пошуку патрэбных твораў.

І хаця “Чытанка” 2008 г. не звязаная з дзейнай цяпер праграмай дашкольнай адукацыі і не можа з’яўляцца метадычным дапаможнікам, кніга зойме вартае месца на палічках як выхавальнікаў дзіцячых садкоў, так і ў хатніх бібліятэках бацькоў.

Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

Шапран, С. Васіль Быкаў. Гісторыя жыцця ў дакументах, публікацыях, успамінах, лістах / Сяргей Шапран. – Мінск – Гародня, 2009. – 734 с. [20] с.: іл. – (Бібліятэка Бацькаўшчыны, Гарадзенская бібліятэка. Людзі Беларусі: кн. 2).

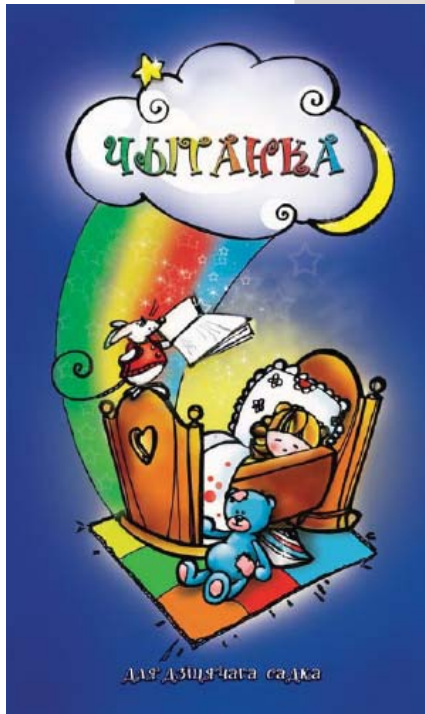
“Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” распачало выданне новай серыі “Бібліятэкі Бацькаўшчыны” – “Людзі Беларусі”. Кніга “Васіль Быкаў. Гісторыя жыцця” выдадзена сумесна з “Гарадзенскай бібліятэкай”, якая паказвае забытыя гісторыю

Гародні, традыцыі суіснавання розных народаў і культур, памяць пра гістарычную спадчыну, культурніцкія дасягненні, у тым ліку і літаратурныя, творцаў горада на працягу стагоддзяў.

Гэтая кніга па сутнасці першая спроба стварэння своеасаблівай энцыклапедыі жыцця і творчасці Васіля Быкава. Сярод змешчаных тут матэрыялаў асабліваю цікавасць уяўляюць невядомыя архіўныя дакументы, рукапісы і эпістальная спадчына В. Быкава (у тым ліку франтавыя лісты 1944–1945 гг.; ліста-

ванне з А. Адамовічам, В. Аскоцкім, В. Астаф’евым, Р. Барадуліным, І. Дзядковым, В. Каверыным, Л. Лазаравым, В. Някрасавым, А. Твардоўскім, рэдакцыяй часопіса “Новый мир” ды інш.) з фондаў больш як дваццаці дзяржаўных музеяў і архіваў ды прыватных збораў, а таксама артыкулы ў перыядычным друку (пачынаючы з 1948 г.) і ўспаміны (у тым ліку Ч. Айтматава, С. Алексіевіч, Г. Бакланава, С. Быкава, В. Быкавай, Г. Бураўкіна, Б. Васільева, М. Гарбачова, І. Каршок, У. Някляева, З. Пазняка, А. Пяткевіча, С. Шушкевіча, А. Якаўлева). Пры падборы ілюстрацыйных матэрыялаў перавага аддавалася малавядомым фотаздымкам В. Быкава, пэўная частка якіх друкуецца ўпершыню.

Генадзь Бураўкін так пракаментаваў выданне кнігі: “Гэта своеасаблівая Быкаўская энцыклапедыя, дакументальнае сведчанне чалавечага і пісьменнага подзвігу выдатнага сына беларускага народа. У кнізе паслядоўна і поўна прасочаны сумленны і пакручаны

шлях генія да вышніх сусветнай славы, ягоныя пакутлівыя пошукі іспіны і зацятае, свядомае служэнне праўдзе жыцця. Лёс Васіля Быкава – неадрыўная, неабходная, бліскучая старонка гісторыі Бацькаўшчыны. І даследаванне Сяргея Шапрана ярка, таленавіта і ўражліва паказвае гэта”.

Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС
“Бацькаўшчына”

“Чытанка для дзіцячага садка” і “Васіль Быкаў. Гісторыя жыцця ў дакументах, публікацыях, успамінах, лістах” з’яўца ў кнігарнях Мінска і інтэрнэт-крамах напрыканцы студзеня.

“ВЕРАСЕНЬ”

“Таварыства беларускай мовы” заснавала літаратурна-мастацкі часопіс “Верасень”. Патрэба ў літаратурна-мастацкім выданні выклікана тым, што творы многіх вядомых сучасных беларускамоўных празаікаў і паэтаў выключаны з праграм беларускіх агульнаадукацыйных устаноў. У часопісе “Верасень” мяркуецца публікаваць творы класікаў беларускага пісьменства, а таксама найбольш актуальныя сучасныя творы нацыянальнай прозы, паэзіі і драматургіі.

Паводле “БелаПАН”

ЯРАСЛАЎЛЬ (РАСІЯ)*Працяг. Пачатак на стар. 3*

выставай “Яраслаўская вобласць і рэгіёны Беларусі – насустрач адзін аднаму”. Наведвальнікі змаглі ўбачыць матэрыялы, прысвечаныя партнёрскім сувязям Расіі і Беларусі ў розных сферах: эканоміцы, адукацыі, культуры.

У гарнізонным ДOME афіцэраў адбыўся вечар “Сяброўства” сустракае сяброў”. У ім прынялі ўдзел супрацоўнікі амбасады Рэспублікі Беларусь у Расійскай Федэрацыі, прадстаўнікі адміністрацыі Яраслаўскай вобласці, мэрый Яраслаўля, ветэранскіх арганізацый горада. На святочным канцэрте з поспехам выступалі ансамбль беларускай песні “Крыніца”, дзіцячыя харэаграфічныя калектывы “Усмешка” і “Рабінушка”, парадавалі глядачоў юныя артысты, у выкананні якіх прагучалі вершы беларускіх паэтаў.

Невыпадкава канцэрт называўся “Сяброўства” сустракае сяброў”: беларусаў прыйшлі павітаць прадстаўнікі іншых этнакультурных таварыстваў Яраслаўля – украінцы, азербайджанцы, палякі... Са сцэны былі зачытаны віншавальныя тэлеграмы ад беларусаў Рэспублікі Комі.

*Паводле газеты “Голас Радзімы”***КІЕЎ (УКРАІНА)**

Беларускую святочную літургію правяла 7 студзеня Беларуска

90 ГОД ВІЛЕНСКОЙ ГІМНАЗІІ

“Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” віншуе выкладчыкаў і вучняў сярэдняй школы Вільні з 90-годдзем адкрыцця школы. Вы з’яўляецеся пераймальнікамі традыцый Віленскай беларускай гімназіі. З 1919 года вашы сцены былі домам для знакамітых людзей, якія ганарыліся тым, што выкладалі ці вучыліся ў Віленскай гімназіі. Максім Гарэцкі, Барыс Кіт, Антон і Іван Луцкевічы, Наталля Арсеннева, Вінцэнт Жук-Грышкевіч, Максім Танк, Ніна Тарас... – гэты спіс можна працягваць і далей. Мы зычым вам далейшай плённай працы па выхаванні годных людзей, якія працуюць на карысць Бацькаўшчыны.

*Управа
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”*

аўтакефальная праваслаўная царква ў Кіеве ў храме Св. Лізаветы.

Яе ўзначалілі архіепіскап БАПЦ Ёван (Пурыч) і епіскап Луцкі Украінскай аўтакефальнай праваслаўнай царквы Іаан (Балей). Нягледзячы на аддаленасць храму і моцныя маразы, якія панавалі на той час у Кіеве (больш за 25 С), у храме сабралася шмат вернікаў, якія прыйшлі адсвяткаваць разам Боскае нараджэнне. Пераважную большасць вернікаў складалі беларусы.

*Паводле БАПЦ ва Украіне***БЕЛГАРАД-ДНЯСТРОЎСКИ (УКРАІНА)**

Працягваецца супрацоўніцтва нацыянальна-культурнага аб’яднання “Беларусь”, якім кіруе Лілія Цвяткова, з гарадскімі ўладамі. У прыватнасці, выступленні самадзейных артыстаў з гэтай суполкі па-сапраўднаму ўпрыгожылі канцэрты падчас Свята горада, што праводзіліся мэрый. Па ініцыятыве беларускай дыяспары на свята быў запрошаны і ансамбль народнай песні “Асалода” з Барысава. Таксама аб’яднанне прымала актыўны ўдзел і ў навагодніх канцэртах у горадзе.

*Паводле газеты “Звезда”***БЕЛАРУСКИ КАЛЯНДАР ПАМЯТНЫХ ДАТ НА ЛЮТЫ 2009 ГОДА***Працяг. Пачатак на стар. 5*

цыйна ўшаноўваўся Васіль. “На Васіля-капельніка са стрэх капае”. У гэты дзень можна было прасці толькі тую воўну, якую не трэба слініць. Прасці лён і пянёк нельга таму, што, маўляў, можна “адслініць замураваную зіму”, у выніку чаго зноў надыдуць зімовыя халады.

3 сакавіка – 65 год таму, у 1944-м загінуў Францішак Аляхновіч (1883–1944), драматург, тэатральны дзеяч, публіцыст. Застрэлены ў сваёй кватэры савецкімі дыверсантамі.

4 сакавіка – 375 год таму, у 1634-м нарадзіўся Казімір Лышчынскі (1634–1689), філосаф. Аўтар трактата “Аб неіснаванні Бога”, у якім сцвярджаў, што Бог не існуе, а з’яўляецца толькі хімерай, народжанай фантазіяй людзей. Каталіцкае духавенства жорстка расправілася з беларускім вальнадумцам. У 1689 г. К. Лышчынскі быў спалены на вогнішчы.

5 сакавіка – 730 год таму, у 1279-м войска ВКЛ на чале з Трайдэнам атрымала перамогу над ордэнскім войскам у бітве пры Ашэрадзе.

ВІНШАВАННІ**ВІНШАВАННЕ СЯБРАЎ
ВЯЛІКАЙ РАДЫ**

У лютым святкуюць свае народзіны сябры Вялікай Рады “Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына”: **Аркадзь Кру-пенька** (Расія) і **Васіль Астаповіч** (Украіна).

Шаноўнае спадарства! Прыміце ад Управы “ЗБС “Бацькаўшчына” шчырыя віншаванні, пажаданні шчасця, доўгага жыцця, выдатнага здароўя, натхнёнай працы, духоўнай і творчай самарэалізацыі.

*Управа
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”*

Напачатку лютага двое шаноўных сябраў Вялікай Рады з Беларусі адзначаюць юбілей.

4 лютага 75-годдзе адзначае пісьменнік, літаратуразнаўца, доктар філалагічных навук **Арсен Ліс**.

А 8 лютага 80-годдзе святкуе доктар гістарычных навук, прафесар **Леанід Лыч**.

Шаноўныя сябры, Управа “ЗБС “Бацькаўшчына” віншуе вас з юбілеем. Вы шмат зрабілі для Адраджэння Беларусі, вашы імёны застануцца ў гісторыі нашай краіны. Зычым вам здароўя, шчасця, натхнення ў вашых навуковых пачынаннях.

*Управа
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”*

ФІНАНСЫ

Паводле "Беларускіх навінаў",
"БелаПАН", "АФН"

* З 2 студзеня 2009 г. Нацыянальны банк Беларусі правёў дэвальвацыю беларускага рубля на 20%, падвысіўшы даляр з 2200 да 2650 руб.

* Па выніках 2008 г. Беларусь заняла дзевятае месца сярод краін СНД і Балтыі па тэмпах росту афіцыйнага курсу долара да нацыянальнай валюты. У першую пядёрку ўвайшлі Туркменістан, Украіна, Расія, Кыргызстан і Узбекістан.

СТАТЫСТЫКА

Паводле "Беларускіх навінаў"

* За 11 месяцаў 2008 г. Беларусь скарацілася на 23,4 тыс. чалавек. За 2008 г. насельніцтва скарацілася на 29,4 тыс. чалавек, за 2006 год – амаль на 50 тысяч. Па дадзеных Нацыянальнага статыстычнага камітэта, на 1 студзеня 2008 г. у Беларусі пражывала 9 млн. 673,4 тыс. чалавек.

ГРАМАДСТВА

Паводле "Беларускіх навінаў"

* Рэспубліканскі фестываль-кірмаш "Дажынкi-2009" пройдзе ў другой дэкадзе верасня ў Кобрыне

і Кобрынскім раёне (Брэсцкая вобласць).

* У сувязі з дэвальвацыяй беларускага рубля, баючыся паўтарэння сітуацыі пачатку 1990-х, калі ў крамах немагчыма было набыць неабходныя тавары, насельніцтва краіны займалася масавай скупкай прамысловых тавараў, за кошт чаго шмат якія прадпрыемствы краіны выканалі гадавыя планы за 2008 г.

ТАПАНІМІКА

Паводле газеты "Звязда"

* У Беларусі можна знайсці свае Амерыку, Манголію, Палесціну, Парыж. Такія назвы носяць некаторыя нашы вёскі. Прынамсі, беларускі Парыж, што знаходзіцца ў Пастаўскім раёне, будзе нагадваць свайго французскага цёзку – тут плануецца стварыць турыстычны цэнтр з музеямі, бібліятэкамі і выставачнымі комплексамі, але самай цікавай "славутасцю" будзе 30-метровая копія Эйфелевай вежы. Дарэчы, мясцовае насельніцтва мяркуе, што назву вёсцы далі самі французы – салдаты, якія ўдзельнічалі ў вайне 1812 г. Але ёсць і версія, што гэтыя мясціны так назваў тутэйшы памешчык. На карце Беларусі вы знойдзеце і Пуцяводную зорку (Гомельскі раён),

Юпітэр і Марс (Дзяржынскі раён), Венеру (Лагойскі раён) і нават Рай (вёскі ў Ашмянскім і Сенніцкім раёнах).

ПАЛІТЫКА

Паводле "Радзi Сьвабодa", АФН

* Рада міністраў Беларусі запрасіла незалежных журналістаў І. Сярэдзіча і Ж. Літвіну ў Каардынацыйную раду па СМІ.

* У міжведамасную працоўную групу для выпрацоўкі дзеянняў па развіццю маркетынга краіны запрошаны незалежныя эксперты А. Вардамацкі і Я. Раманчук.

* 20 студзеня А. Лукашэнка і В. Юшчанка сустрэліся ў Чарнігаве. Адным з пытанняў было супрацоўніцтва ў межах "Усходняга партэрства" з Еўрасаюзам.

НАВІНЫ**ЛЬВЮЎ (УКРАЇНА)**

Святочная богаслужба 19 студзеня адбылася ў Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царкве, якую правёў архіпіскап Ёван. Пры вялікае колькасці беларусаў, быў здзейснены сапраўдны беларускі праваслаўны чын асвячэння вады. На службе прысутнічалі ня толькі беларусы Львова, а і іншыя месцаў Украіны. Таксама быў зачытаны зварот вернікаў БАПЦ у Беларусі.

Паводле УАПЦ

АБВЕСТКІ**АЛЬМАНАХ****"БЕЛАРУС-2009"**

Пачалася падрыхтоўка наступнага нумару альманаху "Беларус", друк якога запланаваны на жнівень 2009 года.

Умовы застаюцца такімі як і ў 2008 г. Змясціць свае творы ў альманаху могуць ўсе аўтары, хто піша па-беларуску ў самых розных літаратурных накірунках. Адзінае патрабаванне – аўтары павінны жыць па-за межамі Беларусі.

Свае творы найлепш дасылаць у рэдакцыю электроннай пошты на адрас: hazetabelarus@att.net У выключных выпадках, калі аўтары не маюць доступу да сусветнага сеціва, творы можна даслаць поштаю запісанымі на CD ці DVD альбо надрукаванымі на паперы на адрас рэдакцыі: BIELARUS / P. O. Box 3225

/ Farmingdale, NY 11735 USA

Тэксты пажадана пісаць тарашкевіцай. Творы напісаныя наркамаўкай, у альманаху будуць надрукаваныя тарашкевіцай.

Кожнаму аўтару, хто вырашыць даслаць творы для альманаху, пажадана таксама даслаць свой невялікі партрэтны здымак і кароткую аўтабіяграфію і, калі захочуць, дадатковую інфармацыю пра сябе, якую яны хацелі паведаміць сваім чытачам.

Апошні тэрмін для дасылкі твораў 31 траўня 2009 г. Пасля выхаду альманаху ў свет кожны аўтар атрымае адзін асобнік бескаштоўна. Ганарараў аўтарам рэдакцыя "Беларуса", на жаль, выплачваць не можа, бо не з'яўляецца камерцыйным выданнем, а існуе выключна дзякуючы падтрымцы падпісчыкаў і ахвярадаўцаў.

Паводле газеты "Беларус"

Беларусы ў свеце

№01 (84), студзень 2009

Інфармацыйны бюлетэнь
МГА "ЗБС "Бацькаўшчына".
Распаўсюджваецца на правах
внутранай дакументацыі.

Меркаванні аўтараў могуць не супадаць з думкай рэдакцыі.
Апрацоўка і вёрстка – М. Азаронак
Адказныя за нумар –
А. Макоўская, Н. Шыдлоўская

Наклад 250 асобнікаў

ТАЛІН (ЭСТОНІЯ)

Выстава мадоннаў Аляксея Кузьміча прайшла ў Таліне ў музеі Эдуарда Вільдэ. З больш чым 700 напісаных ім своеасаблівых ікон, на якіх намалюваны жаночыя вобразы, ён прывёз у эстонскую сталіцу 25. Большасць – мадонны, якія плачуць. Па сцвярджэнні мастацтвазнаўцаў, такія мадонны ўпершыню ў сусветнай гісторыі выяўленчага мастацтва з'явіліся менавіта на палотнах А. Кузьміча. Выстава суседнічала з палотнамі талінскага мастака Анатоля Страхава, які таксама піша мадоннаў, таму абедзве экспазіцыі былі аб'яднаны назвай – "Пасланне любові". Пасля мадонны адпраўяцца "падарожніцаць" па ўсёй Эстоніі.

Паводле газеты "Голас Радзімы"

Адрас рэдакцыі:
вул. Рэвалюцыйная, 15, г. Мінск
220030, Рэспубліка Беларусь
www.zbsb.org
zbsb@lingvo.minsk.by; zbsb@tut.by

тэл./факс (+375 17) 224-79-35